

SELUNHOIDON SOVELTAVAT OPINNOT 20 OP

Applied Studies for Pastoral Care

Sielunhoidon soveltavat opinnot on vapaasti valittaviin opintoihin sijoittuva 20 opintopisteen opintokokonaisuus, jossa teoreettisen opiskelun ja käytännön työssäoppimisen menetelmillä perehdytään sielunhoidon erityisalojen toimintaympäristöihin, ammattikuviin ja työkäytäntöihin. Opinnot jakaantuvat 8 opintopisteen laajuisiin teoreettisiin opintoihin (*osio A: Hoitotieteen, lääketieteen ja teologian näkökulmia ihmisen kokonaisvaltaiseen hoitamiseen*) sekä 12 opintopisteen laajuiseen ohjattuun työssäoppimisjaksoon (*osio B: Sielunhoidon sairaalajakso*).

Tavoite ja sisältö: Opintojakson yleistavoitteena on, että opiskelija kykenee ymmärtämään sielunhoitoon liittyviä teologisia, lääketieteellisiä, psykologisia ja hoitotieteellisiä näkökohtia sekä soveltamaan oppimaansa osana ihmisen kokonaisvaltaista hoitoa.

Soveltavat opinnot suoritettuaan opiskelija

- on saanut kokonaiskuvan sielunhoidosta osana ihmisen kokonaisvaltaista hoitoa,
- omaa perustiedot mielenterveydestä ja tyypillisimmistä häiriöistä, joita kohdataan sielunhoitotyössä,
- tuntee hoitotieteellisen toiminnan perusteet, lähtökohdat ja hoitotieteellisen tiedon luonteen sekä hahmottaa hoitotieteen eettiset lähtökohdat ja arvot,
- on tutustunut sielunhoidon erityistyöalojen toimintaympäristöihin ja niissä toimivien sielunhoitajien ammattikuviin ja käytännön työhön asiakkaan/potilaan kokonaisvaltaisessa kohtaamisessa,
- on oppinut tarkastelemaan oman persoonallisuutensa ja työtapansa vaikutusta toimintaansa sielunhoitajana.

Toteutus ja työtavat: Opintojakson teoreettinen osuus (*osio A*) toteutetaan eri alojen yhteistyönä niin, että hoitotieteen, lääketieteen ja teologian asiantuntijat tuovat esille oman näkökulmansa ja erityisosaamisensa, joka liittyy kysymyksiin potilaan kokonaisvaltaisesta hoidosta sekä mielenterveydestä ja sen häiriöistä. Osio A sisältää neljä 1-3 opintopisteen laajuista jaksoa, joissa hoitotieteen, psykiatrian ja sielunhoidon teemoja käsitellään asiakkaan/potilaan kokonaisvaltaisen kohtaamisen näkökulmasta. Opiskelu tapahtuu luentojen ja niihin liittyvien oppimistehtävien sekä kirjallisuuden tenttimisen avulla.

Sielunhoidon kliinisellä jaksolla (*osio B*) opiskelija toimii työssäoppijana sairaalasielunhoidon toiminta-ympäristössä. Kahdeksan viikkoa kestävä jakson aikana opiskelija toimii sielunhoitajan tehtävässä moniammatillisessa työyhteisössä sekä laatii itsenäisenä työskentelynä kirjallisia raportteja sielunhoitokeskusteluista ja pitää

oppimispäiväkirjaa. Sairaalapapit ja koulutetut työnohjaajat ohjaavat ammattietiikkaan, ammatti-identiteettiin ja ammattikuvaan fokusoituvaa reflektiivistä oppimisprosessia. Työskentelyn rakenteellisena ja sisällöllisenä mallina on CPE-malli (Clinical Pastoral Education) tutkintokoulutukseen ja paikallisiin oloihin sovellettuna. Työssäoppimiskentät saattavat vaihdella vuosittain kulloisenkin tilanteen mukaan.

Vastuuhenkilö: Soveltavien opintojen yliopistonlehtori.

Ajoitus: Neljäs tai viides opiskeluvuosi.

Arviointi: Opintokokonaisuudesta ei anneta varsinaista kokonaisuusmerkintää tutkintotodistukseen, mutta sen suorittaneet saavat pyytäessään erillistodistuksen Sielunhoidon soveltavien opintojen suorittamisesta.

Kohderyhmä: Opintojakson teoreettiset opinnot (osio A) ovat avoimia kaikille hoitotieteen, lääketieteen ja teologian opiskelijoille sekä kaikille muillekin niistä kiinnostuneille opiskelijoille. Sielunhoidon kliiniselle jaksolle (osio B) opiskelijat valitaan hakemuksen, soveltuvuusarvioinnin ja siihen liittyvien haastatteluiden perusteella. Kliinisen jakson opiskeluryhmän enimmäiskoko on 8 opiskelijaa.

Yhteydet muihin opintojaksoihin: Sielunhoidon soveltavat opinnot eivät korvaa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon virkaan vaadittavia soveltavia opintoja (opintojakso 003294) tai Yhteiskunnallisia soveltavia opintoja (opintojakso 003295), vaan muodostavat niiden rinnalle vapaavalintaisen mahdollisuuden perehtyä jo perustutkintovaiheessa sielunhoitajan ammattietiikkaan, ammatti-identiteettiin ja ammattikuviin. Opintojakson teoreettiset opinnot (osio A) ovat sijoitettavissa teologian kandidaatin tutkinnon vapaasti valittaviin opintoihin (8 op). Sielunhoidon kliininen jakso (osio B) sijoitetaan osittain teologian maisterin vapaavalintaisiin opintoihin (4 op) sekä osittain vapaavalintaisiin pääaine-, sivuaine- tai soveltaviin opintoihin (8 op).

Pääsyvaatimuksena sielunhoidon työssäoppimisjaksolle on, että opiskelija on suorittanut ennen jakson alkua sielunhoidon soveltavien opintojen teoreettiset opinnot (osio A). Niiden lisäksi opiskelijalta edellytetään, että hän on suorittanut Suomen ev.-lut. kirkon virkaan vaadittavat soveltavat opinnot tai vähintään näiden soveltavien opintojen orientaatiojakson sielunhoidon osion ja kirkollisten toimitusten osion. Vaihtoehtoisesti opiskelijan tulee osoittaa, että hän on muulla tavoin hankkinut viimeksi mainittuja opintoja vastaavat tiedot ja valmiudet.

A) Hoitotieteen, lääketieteen ja teologian näkökulmia ihmisen kokonaisvaltaiseen hoitamiseen 8 op

Osio A koostuu seuraavista opintojaksoista:

1. Ihmisen kokonaisvaltainen kohtaaminen hoidossa (3 op)
2. Hoitotieteellinen tieto potilaan kokonaisvaltaisessa hoidossa (2 op)
3. Johdatus psykoterapiaan ja psykiatriaan (2 op)
4. Sielunhoito osana ihmisen kokonaisvaltaista kohtaamista (1 op)

1. Ihmisen kokonaisvaltainen kohtaaminen hoidossa(3 op)

Tavoite:

Opiskelija tiedostaa ja ymmärtää ihmisen kokonaisvaltaisen kohtaamisen keskeiset kysymykset. Opiskelija ymmärtää ihmiskäsitysten ja hoidon eettisten kysymysten moniulotteisuuden ja arvostaa erilaisia elämäkatsomuksellisia näkemyksiä. Opiskelija pystyy kohtaamaan eri kulttuureista tulevia potilaita. Opiskelija perehtyy sairaiden, kuolevien ja eri tavoin poikkeuksellisessa elämäntilanteessa olevien kohtaamiseen osana kokonaishoitoa.

Opiskelija kykenee huomioimaan ja kohtaamaan ihmisen kokonaisuutena, johon kuuluu fyysinen, sosiaalinen, psyykinen ja hengellinen ulottuvuus. Opiskelija ymmärtää hoitotieteen, lääketieteen ja teologian lähestymistapojen yhtäläisyyksiä ja eroja asiakkaan/potilaan kohtaamisessa sekä samalla oppii arvioimaan oman auttamisajattelunsa arvoperustaa.

Sisältö: Ihmisen kohtaamisen kokonaisvaltaisuus, ihmiskäsitykset ja arvomaailmat. Eettiset kysymykset hoidossa. Sairaana ja kuolevana potilaan kokonaisvaltainen kohtaaminen. Monikulttuurisuuden haasteet.

Toteutus- ja työtavat: Luennot 24 t, dialogikeskustelut, tehtävät, omatoiminen opiskelu.

Oppimateriaali: opintojakson alussa ilmoitettava materiaali.

Opetuskieli: Suomi

Suoritustavat: Luentoihin osallistuminen ja tehtävät

Arvostelu: 0 -5.

Vastuuhenkilö: Soveltavien opintojen yliopistonlehtori Heikki Salomaa

Järjestävä laitos: Teologian osasto, hoitotieteen laitos, lääketieteen laitos.

Opettajat: Opetusta antavien yksiköiden opettajat.

Kohderyhmä: Vapaasti valittavat opinnot. Opintojakso on osa moniammatillista auttamistyön koulutusta, joka soveltuu hoitotieteen, lääketieteen ja teologian opiskelijoille.

2. Hoitotieteellinen tieto potilaan kokonaisvaltaisessa hoidossa (2 op)

Tavoitteet ja sisältö: Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää hoitotieteellisen toiminnan perusteet, lähtökohdat ja hoitotieteellisen tiedon luonteen sekä hahmottaa hoitotieteen eettiset lähtökohdat ja arvot asiakkaan/potilaan kohtaamisessa. Opintojakson sisältönä on tutustuminen hoitotieteen tutkimuskohteeseen ja tietoperustaan, hoitotieteellisen ja eettisen tiedon hyödyntämiseen sekä niihin perustuvaan toimintaan potilaan kohtaamisessa.

Toteutus ja työtavat: Luennot 8 t sekä itsenäistä työskentelyä 40 t.

Arviointi: Hyväksytyt/hylätyt.

Vastuuhenkilö: Soveltavien opintojen yliopistonlehtori Heikki Salomaa.

Järjestävä laitos: Teologian osasto.

Opettaja: TtL, amanuenssi Pirkko Mikkanen

Kohderyhmä: Vapaasti valittavat opinnot. Opintojakso on osa moniammatillista auttamistyön koulutusta, joka soveltuu hoitotieteen, lääketieteen ja teologian opiskelijoille. Edellytetään sielunhoidon soveltavien opintojen sielunhoidon kliiniselle jaksolle osallistuvilta opiskelijoilta.

3. Johdatus psykoterapiaan ja psykiatria (2 op)

Tavoitteet ja sisältö: Opintojakson tavoitteena on antaa tietoa yleisimmistä mielenterveyden häiriöistä ja sairauksista, joita kohdataan sielunhoidossa ja muussa auttamistyössä, sekä antaa valmiuksia niiden havaitsemiseen ja tunnistamiseen. Tavoitteena on myös antaa tietoa ja valmiuksia mielenterveyden häiriöistä kärsivien henkilöiden kohtaamiseen. Opintojakson sisältönä on tutustuminen mielenterveyden peruskäsitteistöön, mielenterveyden erilaisiin häiriöihin ja niiden hoitokäytäntöihin ja hoitojärjestelmiin. Erityistä huomiota

kiinnitetään mielenterveyden ongelmien ja uskonnollisen kokemusmaailman rajapinnan tarkasteluun.

Toteutus ja työtavat: Luento-opetus (16 t) ja kirjallisuuden tenttiminen.

Oppimateriaali ja kirjallisuus: Lönnqvist, Jouko & Heikkinen Martti & Henriksson, Markus & Marttunen, Mauri & Partonen, Timo (toim.) **Psykiatria**, 5-6. p., 2007-2008, s. 73 - 106, 140 - 167, 189 - 207, 223 - 235, 246 - 255, 261 - 274, 276 - 303, 340 - 354, 396 - 416, 517 - 537, 741 - 806. (269 s.)

Arviointi: 0-5.

Vastuuhenkilö: Soveltavien opintojen yliopistonlehtori Heikki Salomaa

Järjestävä laitos: Teologian osasto.

Kohderyhmä: Vapaasti valittavat opinnot. Opintojakso on osa moniammatillista auttamistyön koulutusta, joka soveltuu hoitotieteen, lääketieteen ja teologian opiskelijoille. Edellytetään sielunhoidon soveltavien opintojen sielunhoidon kliiniselle jaksolle osallistuvilta opiskelijoilta.

4. Sielunhoito osana ihmisen kokonaisvaltaista kohtaamista (1 op)

Tavoitteet ja sisältö: Tavoitteena on antaa tietoa sielunhoidossa kohdattavien ongelmien luonteesta ja taustatekijöistä sekä keskeisistä sielunhoidollisista auttamismenetelmistä ja integroida niitä potilaan kokonaisvaltaiseen hoitoon.

Toteutus ja työtavat: Kirjatentti (ja luentokurssi)

1. Teologian opiskelijat, jotka ovat suorittaneet muiden opintojen yhteydessä Opintojakson 003140C (Sielunhoidon ja diakonian perusteet), tenttivät seuraavat teokset: Aalto, Kirsti & Kolehmainen, Riitta & Virtaniemi, Matti-Pekka & Ylikarjula, Simo (toim.) **Sairaan sielunhoito, Sielunhoidon aikakauskirja nro 12**, (193 s.) ja Aalto, Kirsti & Virtaniemi, Matti-Pekka & Ylikarjula, Simo (toim.), **Työnohjaus, Sielunhoidon aikakauskirja nro 13**, s. 15 - 91 (77 s.).
2. Muiden alojen opiskelijat suorittavat opintojaksosta 003140C Sielunhoidon ja diakonian perusteet sielunhoidon luento-osion (16 t).

Arviointi: 0-5.

Vastuuhenkilö: Soveltavien opintojen yliopistonlehtori Heikki Salomaa.

Kohderyhmä: Vapaasti valittavat opinnot. Opintojakso on osa moniammatillista auttamistyön koulutusta, joka soveltuu hoitotieteen, lääketieteen ja teologian opiskelijoille. Edellytetään sielunhoidon soveltavien opintojen sielunhoidon kliiniselle jaksolle osallistuvilta opiskelijoilta.

B) Sielunhoidon työssäoppimisjakso (12 op)

Tavoitteet ja sisältö: Opintojakson tavoitteena on perehdyttää opiskelija johonkin erikseen valittavaan sosiaali- ja terveydenhuollon kliniseen instituutioon ja sen sosiaaliseen todellisuuteen sielunhoitajan ammatillisena toimintaympäristönä. Itsenäisen työssäoppimisen ja työnohjauksellisen ryhmäprosessin avulla opiskelija paneutuu sielunhoitajan ammattikuviin ja käytännön työhön asiakkaan/potilaan kokonaisvaltaisessa kohtaamisessa. Samalla opiskelija hahmottaa reflektiivisen oppimiskäytännön avulla omaa ammatti-identiteettiään ja ammattietiikkaansa.

Toteutus ja työtavat: 8 viikkoa työssäoppimista sairaalassa tai muualla sielunhoidon kentällä siellä työskentelevän teologin ohjauksessa. sairaalajakso sisältää aloitusseminaarin sekä orientoitumisen työkenttään (12 t) ja päätösseminaarin (4 t).

Kliinisellä jaksolla opiskelija laatii itsenäisenä työskentelynä kirjallisia raportteja sielunhoitokeskusteluista ja pitää oppimispäiväkirjaa. Oppimiskokemuksia tarkastellaan työnohjausryhmissä ja ammatillisissa kasvuryhmissä (yhteensä 48 t). Kliinisen jakson oppimisympäristönä on pääasiassa sairaalasielunhoito, kriminaali- ja päihdetyö tai kehitysvammaistyö, mutta työssäoppimiskentät saattavat vaihdella vuosittain kulloisenkin tilanteen mukaan.

Arviointi: Hyväksytty/hylätty

Yhteydet muihin opintojaksoihin: Opintojakson suorittaminen edellyttää opintojakson *Hoitotieteen, lääketieteen ja teologian näkökulmia ihmisen kokonaisvaltaiseen hoitamiseen* (8 op) suorittamista hyväksytysti.

Vastuuhenkilö: Soveltavien opintojen yliopistonlehtori

Kohderyhmä: Vapaasti valittavat opinnot.

Lisätiedot: Jaksolle valitaan opiskelijat hakemuksen ja soveltuvuusarvioinnin sekä siihen liittyvien haastattelujen perusteella. Sairaalajakson opiskeluryhmän enimmäiskoko on 8 opiskelijaa.